

ספרים חדשים

ש. אברמסון, י.נ. אפשטיין, רשימה ביבליוגרפית של חבוריו ומאמריו ותולדות חייו,

חברת "מקיצי נרדמים", ירושלים, תש"ב.

חוברת צנועה זו הוגשה לחוקר הדגול במלאות ארבעים שנה לעבודתו המדעית. הרשימה הביבליוגרפית כוללת 117 מספרים, לרוב מחקרים במשנה, תוספתא, תלמוד, ספרות הגאונים ובעיקר בפילולוגיה משנית, תלמודית וגאונית. כמה ממחקריו מוקדשים לתנ"ך, לאפיוגרפיה עברית וארמית ואף לשאלות שונות הנוגעות לידיעת הארץ ולארכיאולוגיה היהודית. הפרופ' אפשטיין הוא עורך הרבעון תרביץ, היוצא לאור ע"י האוניברסיטה העברית. מיום הוסדו [יש לקוות כי בקרוב יצא לאור גם ספרו הכולל ועשיר החוכן מבוא לנוסח המשנה].

א. א. עקביא, סדרי זמנים לפי המסורת, הוצאת ירעאל, תל-אביב, תשי"ג.

בספר זה, שאינו אלא הכרך הראשון של ספר מקיף יותר על סדרי הזמנים בדברי ימי ישראל, עוסק המחבר בכרונולוגיה המסורתית של תקופת המקרא. זהו אוסף מפורט ומסודר לפי סדר הזמנים של המקרא של כל החומר הכרונולוגי המסורתי, על-פי סדר עולם וליקוטים מתוך הספרות התלמודית והספרות המאוחרת יותר, היינו של כל מקורותינו העתיקים, שיש בהם מחשובי הזמנים של תקופת המקרא; הרבה הסתמך המחבר גם על פירושי רש"י למקרא ולתלמוד ועל פירושו של הגר"א לסדר עולם. לתומר זה צירף המחבר הערות מרובות, הקדמה, שישה נספחים, שאינם אלא מחקרים על שאלות הכרונולוגיה והלוח העברי (אמנם אפשר לחלוק על כמה מהנחותיו של המחבר) וכן מפתחות. ספר זה הוא פרי עבודה שקדנית ויסודית, שנעשתה במשך שנים רבות, ויש לאחל למחבר שיעלה בידיו להוציא לאור גם את שאר הכרכים.

ד. [פול] פרידמן, אלפים וחמש מאות שנות טקטיקה, מסדה, ירושלים, תשי"ד.

ספר מקיף על הנחלת המלחמה, וביחוד על הטקטיקה של הקרבנות, שהיתה נהוגה בכל הדורות מאז מלחמת היוונים בפרסים ועד ימינו.

המחבר פותח בטקטיקה של היוונים, מקדיש פרקים רבים למלחמת העולם הראשונה ומסיים במלחמת העולם השנייה. בצדק מדגיש המחבר, כי הטקטיקה התחילה עם ראשית מלחמת קיבוצי אנשים, כאשר התחילה להתפתח צורת הקרב המאורגנת, קודם-כל בין בתי-אב ושנטיים ואחר-כך בין עמים ומדינות. לכן יש להצטער על שהמחבר הלך בדרך השגרה ולא הקדיש תשומת-לב כל-שהיא לטקטיקה, שהיתה נהוגה במלחמות לפני המאה ה' לפסה"ג, וביחוד במזרח הקדמון. הנחה מוטעית היא ש"לפי מצב המדע כיום אין בידינו ידיעות של ממש, הנוגעות יסוד להכרה בנונה של דרכי המלחמה והטקטיקה של הקדמונים, אלא ממלחמות הפרסים ואילך". והרי יש לנו ידיעות מאירות עינים על מלחמות המצרים (מלחמת תחתימס הג') במגידו; מלחמת רעמסס הג' נגד החתיים (בקדש), האשוריים ושאר עמי המזרח. הקדמון. ועדים אנו לכך שדווקא במזרח הקדמון בדחק חיל הרגלים בתחילה על-ידי רכב-מלחמה ואחר-כך על-ידי חיל-פרשים. כמו כן יש להצטער על שהמחבר לא הזכיר כלל את דרכי המלחמה של אבותינו, כפי שהן משתקפות במקרא, ולא הקדיש תשומת-לב כל-שהיא לארץ-ישראל כשדה קרבות מאז ומעולם.

הספר עשיר מאוד בחומר ומיועד בעיקר לאיש-הצבא העברי ולמתעניין בשאלות הנחלת המלחמה בדורות האחרונים ואופן ביצועו של הקרב בימינו. חשיבות יתרה נודעת גם לתלמידיהם המרובים.

ב. מ.

פרופ' חיים אהרון (הרמן) שטרוק ז"ל

עם סיום הדפסת החוברת הדהימנו הידיעה על פטירתו של הפרופ' חיים אהרון שטרוק ז"ל. המנוח, אחד מגדולי האמנים בימינו, השקיע הרבה מזמנו וממריצו בענייני הציירות והישוב, והיה פעיל במסודות שונים, ביחוד מיסודו של המרחי-בשנים האחרונות היה המנוח חבר מועצת הברתנו ועמד בראש טניפנו בחיפה. הוא התעניין במיוחד במפעל בית שע"ים ועזר בהגשמת החסירות. בן 68 היה במותו. יהי זכרו ברוך!